

Občané o životním prostředí a jeho ochraně

Technické parametry

Výzkum:	Naše společnost 2007, v07-05
Realizátor:	CVVM, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.
Projekt:	Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.
Termín terénního šetření:	7. – 14. 5. 2007
Výběr respondentů:	Kvótní výběr
Kvóty:	Region (Oblasti NUTS 2), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání
Zdroj dat pro kvótní výběr:	Český statistický úřad
Reprezentativita:	Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let
Počet dotázaných:	1132
Metoda sběru dat:	Osobní rozhovor tazatele s respondentem
Výzkumný nástroj:	Standardizovaný dotazník
Otázky:	OE.1, OE.3, OE.4, OE.27
Zveřejněno dne:	15. června 2007
Zpracoval:	Jan Červenka

V rámci květnového výzkumu se CVVM věnovalo problematice životního prostředí. Lidé byli dotazováni, jak jsou spokojeni se stavem životního prostředí v ČR celkově a v místě svého bydliště, a to obecně i v některých dílčích ohledech, a jak v oblasti péče a ochrany v souvislosti se životním prostředím hodnotí činnost některých institucí či organizací.

Tabulka 1: Spokojenost s životním prostředím¹ (v %)

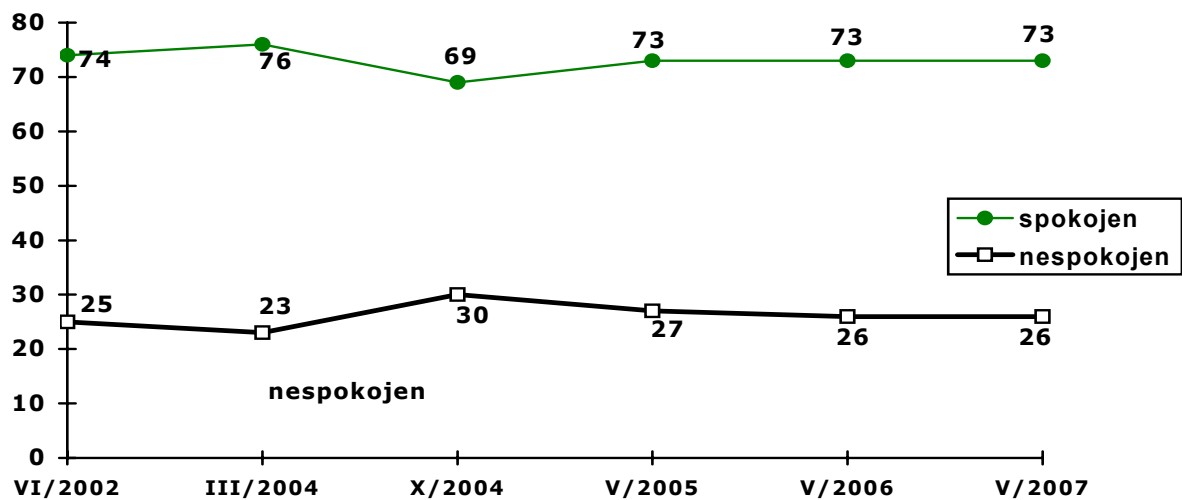
	velmi spokojen	spíše spokojen	spíše nespokojen	velmi nespokojen	neví
v České republice	3	54	33	6	4
v místě bydliště	13	60	22	4	1

Pozn.: Dopočet do 100 % v řádcích tvoří odpovědi „neví“.

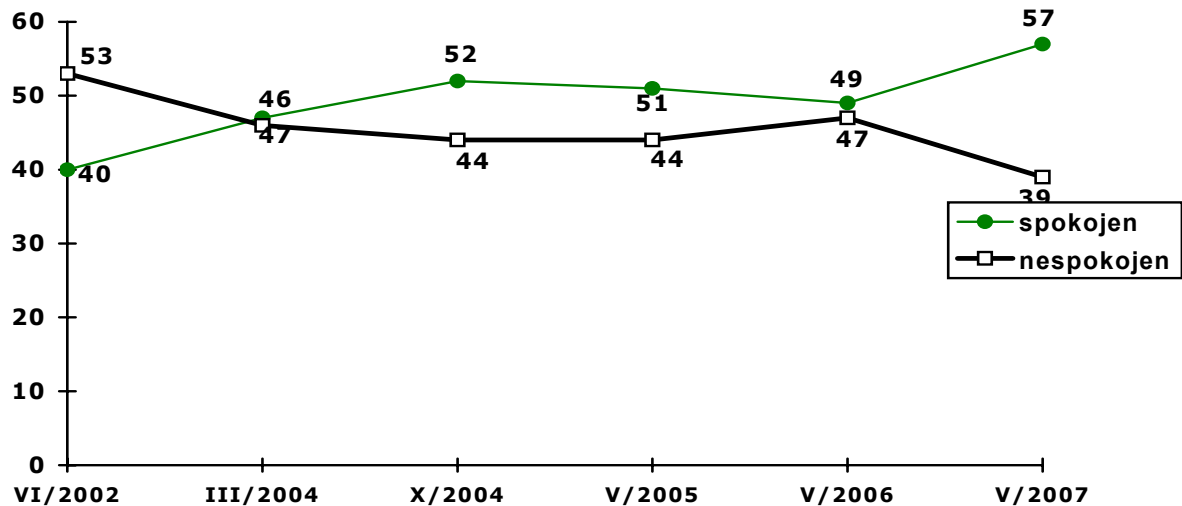
Z výsledku šetření vyplývá, že nadpoloviční většina občanů (57 %) je se stavem životního prostředí v ČR spokojena, dvě pětiny (39 %) na situaci v tomto směru naopak pohlížejí kriticky. Situace v místě bydliště je pak již tradičně hodnocena o něco příznivěji, když spokojenost s ní vyjádřily bezmála tři čtvrtiny (73 %) respondentů, zatímco nespokojení činili 26 %. Z časového srovnání, které nabízejí grafy 1 a 2, vyplývá, že oproti loňsku se hodnocení stavu životního prostředí v ČR celkově poněkud zlepšilo, hodnocení stavu životního prostředí v místě bydliště pak zůstalo stejné jako loni.

¹ Znění otázky: Jak jste spokojen s životním prostředím v naší republice celkově a ve vašem bydlišti?

Graf 1: Vývoj spokojenosti s živ. prostředím v místě bydliště

Graf 2: Vývoj spokojenosti s živ. prostředím v České republice

Tabulka 2: Spokojenost s oblastmi životního prostředí² (v %)

	velmi spokojen	spíše spokojen	spíše nespokojen	velmi nespokojen	+/-
čistota okolní přírody	11	61	25	3	72/28
dostupnost volné přírody	34	51	13	2	85/15
čistota ovzduší	12	51	27	9	63/36
čistota povrchových vod	7	46	31	6	53/37
kvalita pitné vody	21	54	19	3	75/22
úroveň hluku	11	48	30	10	59/40

Pozn.: Dopočet do 100 % v řádcích tvoří odpovědi „neví“.

Při hodnocení dílčích složek životního prostředí v místě bydliště, které ukazuje tabulka 2, převládá ve všech položkách spokojenost nad nespokojeností. Nejlépe byla hodnocena dostupnost volné přírody následovaná společně kvalitou pitné vody a čistotou přírody, o něco hůře vyznělo hodnocení čistoty povrchových vod,

² Znění otázky: Nakolik jste v místě Vašeho bydliště spokojen či nespokojen s...? (Viz tab. 2.)

ovzduší a úrovně hluku, s nimiž nespokojenost vyjadřovaly asi dvě pětiny respondentů.

Tabulka 3: Vývoj spokojenosti s oblastmi životního prostředí (v %)

	2004/3	2005/5	2006/5	2007/5
	+/-	+/-	+/-	+/-
čistota okolní přírody	74/25	75/24	70/29	72/28
dostupnost volné přírody	86/14	88/11	86/14	85/15
čistota ovzduší	68/32	69/30	64/34	63/36
čistota povrchových vod	51/38	54/36	56/36	53/37
kvalita pitné vody	72/25	70/25	72/23	75/22
úroveň hluku	63/35	60/38	59/40	59/40

Pozn.: Dopočet do 100 % v jednotlivých polích tvoří odpovědi „neví“.

Jak ukazuje tabulka 3, spokojenost s konkrétními oblastmi životního prostředí se oproti loňsku v žádném ohledu významně nezměnila a i v delším časovém úseku od počátku roku 2004 se jeví jako poměrně stabilní.

Podrobnější analýza ukázala, že hodnocení stavu životního prostředí se diferencuje podle velikosti místa bydliště (spokojenost je vyšší v obcích a menších městech, u větších sídel pak spokojenost klesá a roste podíl nespokojených) i regionálně (nižší je spokojenost v Praze, v Moravskoslezském kraji a na severozápadě Čech).

Tabulka 4: Hodnocení ekologické situace v ČR³ (v %)

	velmi dobrá	spíše dobrá	spíše špatná	velmi špatná	+/-
postih těch, kdo poškozují životní prostředí	1	11	50	26	12/76
chování podniků, firem k životnímu prostředí	0	11	52	29	11/81
chování občanů k životnímu prostředí	1	28	55	14	29/69
rozsah těžby nerostných surovin	1	19	37	11	20/48
rozsah těžby dřeva	1	20	37	19	21/56
úspornost spotřeby surovin a energií ve výrobě	0	13	46	14	13/60
úspornost spotřeby surovin a energií občany	3	37	40	8	40/48
šetrnost k přírodním plochám při výstavbě	0	15	45	27	15/72
přísnost zákonů na ochranu životního prostředí	1	21	41	17	22/58

Pozn.: Dopočet do 100 % v řádcích tvoří odpovědi „neví“.

Tabulka 5: Vývoj hodnocení ekologické situace v ČR (v %)

	2002/6	2004/10	2006/5	2007/5
	+/-	+/-	+/-	+/-
postih těch, kdo poškozují životní prostředí	10/76	15/75	9/82	12/76
chování podniků, firem k životnímu prostředí	9/83	14/78	8/84	11/81
chování občanů k životnímu prostředí	22/74	27/71	23/74	29/69
rozsah těžby nerostných surovin	14/54	21/51	17/56	20/48
rozsah těžby dřeva	10/68	15/65	14/65	21/56
úspornost spotřeby surovin a energií ve výrobě	16/54	17/59	15/56	13/60
úspornost spotřeby surovin a energií občany	37/46	42/47	36/48	40/48
šetrnost k přírodním plochám při výstavbě	16/63	17/72	13/74	15/72
přísnost zákonů na ochranu životního prostředí	24/55	28/57	17/68	22/58

Pozn.: Dopočet do 100 % v jednotlivých polích tvoří odpovědi „neví“.

³ Znění otázky: Jaká je podle Vás situace u nás v ČR, pokud jde o: (Viz tab. 4.)

Respondentům šetření byly k posouzení předloženy také otázky týkající se současné situace v ekologické legislativě a ekologického chování některých subjektů (viz tabulku 4), přičemž ve všech oblastech zahrnutých do výzkumu ve větší či menší míře převažovalo negativní hodnocení. Nejhůře z pohledu oslovených občanů dopadlo chování podniků či firem k životnímu prostředí, podobně špatně hodnoceno je také postihování těch, kdo poškozují životní prostředí, nebo šetrnost k přírodním plochám při výstavbě. Naopak relativně nejlépe dotázaní hodnotí úspornost spotřeby surovin a energií občany.

V časovém srovnání, jak ukazuje tabulka 5, je situace v současnosti hodnocena poněkud příznivěji než před rokem, pokud jde o rozsah těžby dřeva či nerostných surovin, o přísnost zákonů na ochranu životního prostředí, o chování občanů k životnímu prostředí a do jisté míry i postihování těch, kdo poškozují životní prostředí.

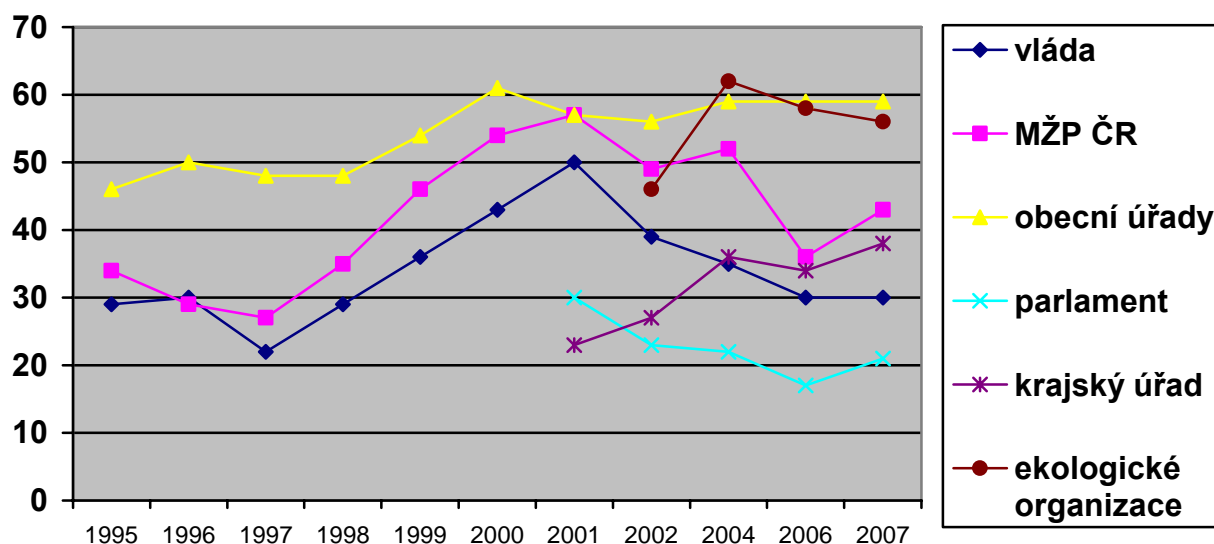
Tabulka 6: Hodnocení činnosti v ochraně životního prostředí (v %)⁴

	velmi dobře	spíše dobře	spíše špatně	velmi špatně	+/-
vlády	1	29	45	10	30/55
MŽP	4	39	36	9	43/45
parlamentu	1	20	43	14	21/57
krajského úřadu	1	37	28	5	38/33
obecního úřadu	7	52	23	6	59/29
ekologických organizací	12	44	18	5	56/23

Pozn.: Dopočet do 100 % v řádcích tvoří odpovědi „neví“.

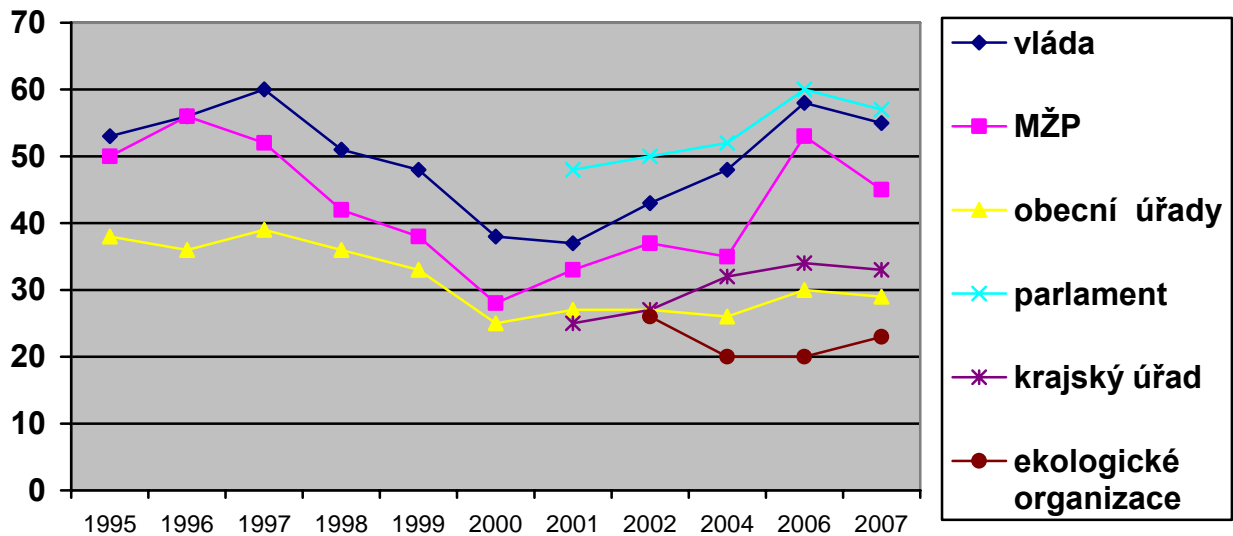
Graf 3: Hodnocení činnosti institucí v oblasti ekologie

a) pozitivní hodnocení

⁴ Znění otázky: „Jak byste, pokud jde o ochranu životního prostředí, hodnotil činnost a) vlády, b) ministerstva životního prostředí, c) parlamentu, d) svého krajského úřadu, e) svého obecního (městského) úřadu, f) ekologických organizací?“

b) negativní hodnocení

Dopočet do 100 % k pozitivnímu a k negativnímu hodnocení tvoří odpovědi „nevím“.

V rámci výzkumu se oslovení občané také vyjadřovali k tomu, jak se podle jejich názoru o ochranu životního prostředí starají vybrané státní instituce a ekologické organizace. Jak ukazuje tabulka 6, nejpříznivější hodnocení se objevuje u obecních úřadů a ekologických organizací s pozitivním hodnocením výrazně přesahujícím úroveň jedné poloviny a kritickými hlasy pod hranicí 30 %. Nejhůře naopak byly hodnoceny parlament a vláda, u kterých negativní hodnocení zřetelně převažovalo nad hodnocením pozitivním. V případě Ministerstva životního prostředí a v podstatě i u krajských úřadů se podíly pozitivních a negativních vyjádření vzájemně vyvažovaly, přičemž u krajských úřadů to bylo na o něco nižší úrovni, respektive při vyšším podílu nerozhodných vyjádření, a zároveň s nepatrným převisem pochvalných hodnocení.

Z grafu 3, který nabízí časové srovnání sahající v některých položkách až do roku 1995, je zřejmé, že oproti minulému šetření se zlepšilo hodnocení činnosti Ministerstva životního prostředí, které právě v loňském šetření zaznamenalo hluboký propad. I navzdory tomuto zlepšení je činnost ministerstva vnímána kritičtěji, než tomu bylo v období let 1999-2004. Hodnocení ostatních institucí se měnilo pouze nevýrazně, přičemž hranici statistické významnosti překročily pouze mírné vzestupy příznivého hodnocení v případě krajských zastupitelstev a parlamentu.